

Nr. 14.

Warszawa

25 marca / 6 kwietnia 1867 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy alei Jerozolimskiéj Nr. 1574*b*.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Lunety obserwatorów finansowych najpilniéj zwracają się teraz ku dwom punktom widnokręgu politycznego — ku Berlinowi i Paryżowi: tam zdają się postrzegać złowieszcze chmury. Giełdy obu tych stolic dały hasło do ogólnego obniżenia papierów publicznych. Renta 3% francuska spadła na 68,[90], kredyt ruchomy na 404 (z 501,[25] przed 2-ma tygodniami), renta włoska 5% w Paryżu na 53,[20], konsole angielskie na 91; koleje żelazne francuskie wszystkie w zniżce, angielskie zaniedbane; kapitał się zżyma, spekulacja truchleje. Słowem nie ma już mowy o wyzwoleniu finansów z pod nacisku polityki; przeciwnie nacisk ten gwałtownie się wzmaga,—nawet otwarcie wystawy paryskiéj nie zdołało go zobojętnić... I cóż jest powodem tego zwrotu,—nie nowego wprawdzie w téj epoce zwrotów, ale w każdym razie nie dającego się usprawiedliwić niepewnością ogólnego położenia, ani też sprawą Wschodnią w chronicznej leżącą niemocy?—Oto wypłynęła niespodzianie kwestja luxemburska - mały pretext bardzo może wielkiéj sprawy, bo antagonizm między Francją a Prusami coraz silniéj występuje. Jeżeli załatwienie téj kwestji z Holandją drogą układu jest możebne, to trudno myśleć, ażeby wyparcie załogi pruskiéj nastąpiło również sposobem pokojowym. Bismark interpelowany powiedział wprawdzie, że z rozwiązaniem Związku niemieckiego zwierzchnictwo nad Luxemburgiem wróciło do króla holenderskiego; ale powiedział także, że Prusy uwzględniają drażliwość Francji o tyle tylko, o ile na to własny honor pozwala,—że wreszcie, w obecnym stanie rzeczy, szczegółowych objaśnień dać nie może.

Anglja niepokojona trudnościami na Wschodzie, wewnętrzną kwestją reformy, a zresztą uzbrojeniami na stałym lądzie, nie odzyskuje równowagi: brak zaufania trwa ciągle, paraliżując przemysł.

We Włoszech nowy parlament będzie miał na samym wstępie trudne zadanie — kwestję rzymską: Garibaldi silnie agituje i ma żądać przeniesienia stolicy do Rzymu. Główną jednak trudnością będą finanse. Projektów jest kilka, po większéj części opartych na dobrach kościelnych. Jeden z członków opozycji p. Semenza proponuje wyjście bardzo proste,—wypuszczenie pieniędzy papierowych na 2 miljardy, a następnie przyjmowanie ich w szacunku dóbr kościelnych. Tym sposobem za pomocą częściowéj sprzedaży dóbr, papiery te byłyby stopniowo wycofane.

Nasze interesa handlowe trochę się ożywiły za nadejściem wiosny: ceny zboża w portach niemieckich podniosły się, a z portów ruskich nadchodzą przesyłki. Wexle na Berlin, Paryż i Londyn poszukiwane; to też podniosły się o 1 do 1½%; na Wiedeń tylko pozostały prawie bez zmiany.

na Berlin ...	2 m.	119,[7];	doraźnie	120,[5]
„ Paryż....	„	120,[6];	„	121,[2]
„ Londyn ..	3 m.	120,[4];	„	121,[3]
„ Wiedeń ..	2 m.	93,[5];	„	94,[1]

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 29 marca—4 kwietnia.

1. Papiery publiczne.

a) Rządowe.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	Piątek 29 marca	Sobota 30	Poniedz. 1 kwiet.	Wtorek 2	Środa 3	Czwar. 4	Stosunek do równi na 100
			CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU — Ruble						
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 150. 500).	4	100	73,67	73,50	73,50	.	.	.	$73\frac{1}{2}$
Bilety Skarbu Kr. Pol.	4,32	100	.	.	.	.	.	.	.
Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	102,50	.	.	.	.	.	$136\frac{2}{3}$
Cert. ban. na obl. cz. A (z. 300) z kup.	5	45	51,25	.	.	.	.	.	$113\frac{8}{9}$
„ „ „ B (z. 200)	0	30	27,25	.		.	.	.	$90\frac{5}{6}$
„ „ „ B (z. 200)	5	30	34,33	.	.	.	.	.	$114\frac{2}{5}$
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy).	0	100	52	.	.	.	.	.	52
Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	57	57	57	57	57	57	57
kupon	.	.	.	.	.	.	.	$1,37\frac{7}{9}$	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	72,25	72,25	72,25	.	.	.	$72\frac{1}{4}$
6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	.	.	.	.	109,25	109	109
„ „ z 1866 r.	5	.	.	.	.	104	104	104	104
Metaliki (300) lutowe	4	100	100	100	100	100	100	100	100
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	100	100	100	100	100	100,17	$100\frac{1}{6}$
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj).	5	100	.	.	.	.	.	*80	*80

b) Towarzystw i Spółek.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	Piątek 29 marca	Sobota 30	Poniedz. 1 kwiet.	Wtorek 2	Środa 3	Czwar. 4	Stosunek do równi na 100
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000).	4	100	78,75	78,80	.	.	.	78,33	$78\frac{1}{3}$
„ „ „ ser. 2	4	100	70,83	.	70,83	70,83	71	70,83	$70\frac{5}{6}$
kupon	.	.	.	.	.	.	.	$1,13\frac{1}{2}$	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	.	.	.	68,25	68,25	.	$113\frac{3}{4}$
„ „ W-B. (100. 150)	4	100	56,25	56	.	56	56	56	56
„ „ Teresp. (100)	5	100	85	85,25	85,25	85,25	85,25	85	85
„ „ Łodzk. (100)	5	100	88	88	88	88	88	88	88
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	*118	.	.	.		.	$*94\frac{2}{5}$
Obligi „ „ „	$4\frac{1}{2}$	100	87	.	.	.	.	.	87

2. Wexle.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	Piątek 29 marca	Sobota 30	Poniedz. 1 kwiet.	Wtorek 2	Środa 3	Czwar. 4	Stosunek do równi na 100
Berlin (Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	$110,17\frac{1}{2}$	110,10	110,10	110,30	111	111,15	$119\frac{3}{4}$
Gdańsk (100) „	.	92,857	109,95	109,95	109,95	.	.	.	.
Hamburg (M. B. 300) „	.	140,855	.	.	.	169,50	.	.	$120\frac{1}{3}$
Londyn (Ł. 1) 3 „	.	6,304	7,50	$7,48\frac{1}{2}$	.	7,59	.	.	$120\frac{2}{5}$
Paryż (Fran. 300) 2 „	.	75,214	.	89,55	.	91,20	.	90,75	$120\frac{2}{3}$
Wiedeń (Gul. 150) „	.	92,857	.	.	86,85	.	.	.	$93\frac{1}{2}$
Petersburg (Rub. 100) 1 „	.	100	.	.	.	.	.	.	.

3. Monety.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	Piątek 29 marca	Sobota 30	Poniedz. 1 kwiet.	Wtorek 2	Środa 3	Czwar. 4	Stosunek do równi na 100
Półimperjał	.	5,15	6,15	.	.	.	.	.	$119\frac{2}{3}$
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski	.	3	3,30	.	.	.	.	.	$116\frac{2}{3}$
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.857	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki	.	0,62.906	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Peter.	Londyn	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.
bankowa:	6%	$7\frac{1}{2}$ (10)	3	3	4	4	3
giełdowa:	—	7 (9)	3	3	4	$3\frac{1}{2}$	$2\frac{1}{4}$

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 26 marca	w ciągu tygod. przyb. (+) ub.(—)	w d. 2 kwietnia
	r u b l i		
1. Skup: Portfel wexli kraj w Warsz.	1.726.850, 98	+ 159.136, 41½ — 126.424, 11	1.759.563, 28½
1. Skup: Portfel wexli kraj w Łodzi.	141.224, 51	—	141.224, 51
1. Skup: Portfel wexli kraj w Włocł.	29.500, —	—	29.500, —
1. Skup: Portfel „ zagranicznych	274.944, 02	+ 1.647, 87 — 112.901, 38½	163.690, 50½
2. Zaliczenia na papiery publiczne ...	982.017, 61	+ 33.117, 43 — 27.448, 43	987.686, 61
3. „ na zast. towarów a) wełny .	120.462, 78	— 2.170, —	118.292, 78
3. „ na zast. towarów b) in. tow.	251.202, 61½	+ 6.200, — — 450, —	256.952, 61½
Łącznie (3)	371.665, 39½	+ 3.580, —	375.245, 39½
4. „ „ kosztowności..	623.368, 12	+ 9.051, 90 — 6.525, 46	625.894, 56
5. Otwarte kredyta......	5.189.292, 94½	+ 585.493, 74 — 519.222, 08	5.255.564, 60½
6. Kasa: Monety srebrne............	2.702.143, 29	— 3.053, 64½	2.699.089, 64½
6. Kasa: „ złote............	6.266, 60	—	6.266, 60
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego.....	573.897 —	+ 16.330, —	590.227 —
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa......	824.700 —	— 138.753, —	685.947 —
Łącznie (6)	4.107.006, 89	— 125.476, 64½	3.981.530, 24½

BILANSE BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 21/22 marca 1867 r.

STAN CZYNNY

	B. francuski.	B. angielski.
	f r a n k ó w	
Fundusz metaliczny.....	761.127150	486.536150
Portfel..............	521.961837	471.918454
Zaliczenia na złoto i rozm.	62.503567	
Pożyczki na zast. pap. publ. akcij, oblig. i in.	84.449700	327.776700
Dług skarbu i inne wart..	157.346118	375.000000
	1.587.388372	1.661.231300

STAN BIERNY

	B. francuski.	B. angielski
	f r a n k ó w	
Bilety w obiegu.........	995.741325	546.247375
Przekazy z term. kilkod..	13.908908	11.662850
Rachunki bieżące prywatne.....	264.335539	423.139125
Rachunki bieżące skarbowe....	83 669207	219.512475
Kapitał zakładowy.....	182.500000	363.825000
Zysk do kapit. doliczony.	7.044776	
Inne bierniki..........	40.188617	96.844475
	1.587.388372	1.661.231300

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— **Banki zaliczkowe dla rzemieślników** p. *Alexandra Makowieckiego.* Zadaniem téj książeczki — (poprzedzonéj artykułem tegoż autora pod takąż samą nazwą zamieszczonym w N-rach 383 i 384 *Tygodnika Illustrowanego*),—nie jest wyczerpnięcie przedmiotu i traktowanie ze stanowiska naukowego; ale jedynie spopularyzowanie ważnéj kwestji stowarzyszeń zaliczkowych między naszymi rzemieślnikami. Z tego téż stanowiska zapatrując się na tę broszurkę, żywo napisaną, uważamy ją za pożyteczną. Gdyby wszakże chodziło o wprowadzenie w życie myśli w niéj zawartéj,—o założenie u nas stowarzyszenia zaliczkowego, nie możnaby się było ograniczyć na wiadomościach sumarycznych w téj pracy zawartych, ale należałoby szukać bliższych skazówek w źródłach, obszerniéj i gruntowniéj rzecz tę traktujących. *Ekonomista* jak wiadomo podał już w tym przedmiocie kilka rozpraw obszerniejszych, zwłaszcza p. Kirszrota.

— **Fabryka żelaza p. fir. Eichler i Sp. w Warszawie.** Spółka komandytowa pod tą firmą, zawiązana jeszcze w sierpniu r. z. na lat 10 z kapitałem akcijnym

rubli 149.000 (akcja po 500 r.), ma za przedmiot założenie i prowadzenie fabryki wyrobów z żelaza sztabowego, blachy żelaznéj, miedzianéj i cynkowéj, oraz gwoździ, okuć różnego rodzaju i t. p. Budowla pod ten zakład już stanęła i zajęła powierzchni łokci kw. 43.144. Przerabiając głównie stare szyny kolejowe, unikając kosztów transportu materjału surowego, oraz wyrobów, fabryka liczy na znaczne zyski i zapewnia akcionarjuszom 8% i diwidendę.

— **Handel zewnętrzny europejski Rosji.** Podług najświeższych sprawozdań Departamentu H. Z., obrót handlowy z lat 1864 i 1865 przedstawia następujące rezultaty:

		1864	*1865*	zatém *w 1865*
wywóz				
za granicę..	*na rub.*	164.902865	184.427947	
do Finlandji	„	6.304031	6.305522	
łącznie	„	171.206896	190.733469	+19.526593
przywóz				
za granicę..	„	144.174755	138.639587	
do Finlandji	„	3.518161	2.336091	
łącznie	„	147.692916	140.975678	— 6.717238
Moneta i sztaby zł. i sr.				
wywóz....	„	21.938307	18.924335	— 3.013972
przywóz ..	„	5.848262	3 020933	— 2.827329

— **Rozruchy w Roubaix** (w północnym departamencie Francji nad granicą Belgji). We wszystkich dziennikach spotykamy się z wiadomością o niebespiecznym ruchu, objawiającym się pomiędzy robotnikami tkackimi w Roubaix, mieście ważném pod względem ekonomicznym. Dlatego podajemy krótkie o tym ruchu wyjaśnienie zaczerpnięte z *l'Economiste Belge N. 6*.

Walka pracy z kapitałem występuje tu jako symptom ogólny; bezpośrednim zaś powodem wybuchu było żądanie właścicieli fabryk tkackich, aby każdy robotnik dozorował dwa warstaty zamiast jednego, jak to dotąd miało miejsce. Wątpimy bardzo aby to był jedyny powód, tém bardziéj że we wszystkich fabrykach tkackich w sąsiedniéj Belgji już oddawna zaprowadzono ten porządek dozorowania dwóch warstatów. Czy wszakże, i jakie oprócz tego, były nieporozumienia między robotnikami a właścicielami fabryk, i po któréj stronie była słuszność, zarządzone dopiero śledztwo wykaże.

Ważniejszym w tym względzie jest nieszczęśliwy obrót, jaki sprawa przybrała, -- obrót wskazujący niestety, że we Francji pokój jest tylko powierzchowny, i że myśli zdrowe i pokojowe, które w sąsiednich krajach owładnęły stosunkiem pracy do kapitału, dalekie są jeszcze od robotników francuskich.

Zamiast trzymając się w granicach prawa, starać się o porozumienie z właścicielami fabryk, lub odrzucić wygórowane z ich strony żądania, robotnicy z Roubaix postąpili tak, jakby postąpiono przed 50 laty, kiedy panowały jeszcze pojęcia przewrotne i gruba w niższych warstwach społeczeństwa ciemnota. 17 marca tkacze z zakładu p. Ph. Schamps pocięli sztuki tkanin na warstatach znajdujące się, połamali warstaty, a wreszcie podłożyli ogień; za ich przykładem poszli robotnicy innych fabryk tkackich, dopuszczając się gwałtów nawet na osobach, tak że musiano się uciec do pomocy siły zbrojnéj. Wojsko zajęło Roubaix i przywróciło porządek. Jednakże przytłumienie tego rozruchu nie zapewnia jeszcze spokojności, wrzenie trwa ciągle i czuć tam w powietrzu, jakby powiew rewolucji.

— **Nafta (Petroleum) w Ameryce.** W Nr. 30 Merkurego z r. z. podaliśmy krótką wiadomość o wydobywaniu nafty w Ameryce północnéj i szybkim wzroście téj gałęzi przemysłu. *Austrja* Nr. 10 z r. b. podaje cyfry które tu przytaczamy.

Kiedy w pierwszych 4-ch miesiącach roku 1866 dzienny wyzysk wynosił przecięciowo 9200 beczek (barrels), —w końcu tegoż roku doszedł do 12.000; kiedy w całych Stanach Zjednoczonych wydobyto w roku 1865-m 2.200.000 beczek, sama Pensylwanja dostarczyła w r. 1866-m 2.600.000 beczek, z których na miejscu zużyto 1.066.666, wywieziono 1.050.000, – a reszta 483.334 znajduje się w zapasie na targach amerykańskich.

Ogólny wywóz nafty ze Stanów Zjednoczonych wynosił beczek:

w r. 1863	*1864*	*1865*	*1866*
706.270	796.825	745.140	1.685.760

Głównemi portami wywozowemi są New-York i Philadephia; inne jak Baltimore, Boston i t. d. mały bardzo udział w wywozie biorą. Podług wykazów dwóch pierwszych portów, wywieziono w 1866 r.

do	*z New-Yorku*		*z Philadelphii*	
Cork'u	147.000	beczek	118.024	beczek
Antwerpji	105.520	„	211.920	„
Bremy	78.189	„	39.704	„
Londynu	70.894	„	14.200	„
Havru	61.687	„	61.752	„
Liverpool'u	50.086	„	4.895	„
Hamburga	40.887	„	30.480	„
Marsylji	35.744	„	77 683	„
Falmouth	18.858	„	31.287	„
Rotterdam'u ...	13.445	„	28.172	„
łącznie	621.510	„	618.117	„

razem 1.239.627 beczek

Na wszystkie zatém inne porty przypada tylko 446.133 beczek.

W ostatnich czasach zaczynają się objawiać obawy, że przy takim szybkim wyzysku, źródła nafty wkrótce wyczerpane zostaną. Obawy płonne, w obec nowo-wynalezionych obfitych źródeł w Kanadzie i południowéj Rosji, a mianowicie na Kaukazie i w Krymie, wreszcie we Włoszech. Nie podlega wątpliwości, że w wielu jeszcze okolicach ukrywają się źródła nafty, potrzeba je tylko odszukać.

— **Ogólny podatek od dochodu z zabudowań** zaprowadzony został w królestwie włoskiém dekretem z d. 31 stycznia r. b. (*racc. uff. delle leggi N. 3524*).

W drukarni Gazety Polskiéj.

Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.